«مرتضی افقه» در ارزیابی ایرادات معیشتی مجمع تشخیص به بودجه ۱۴۰۴ و ارجاع مجدد آن به مجلس:

مجلسی‌ها دغدغه معیشت مردم را ندارند

رامتین موثق

مرتضی افقه در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: من جزو کسانی هستم که با افزایش قیمت ارز، به این دلیل که باعث افزایش قیمت‌ها می‌شود، مخالف هستم. اگر بخواهیم بار دیگر نرخ ارز ترجیحی را افزایش دهیم، باز هم تلاطمی در قیمت‌ها، و به خصوص در قیمت کالاهای اساسی که مورد استفاده طبقات کم‌درآمد و متوسط است، ایجاد می‌شود و تورمی در پی خواهد داشت

وضعیت ارز، یکی از نقاط چالشی بودجه است. این بودجه توسط دولتی نوشته شده است که از روز اول کاری، اراده خود را برای تک‌نرخی کردن ارز نشان داده و در بودجه سال آینده خود هم قیمت ارز ترجیحی ۲۸۵۰۰ تومانی را به ۳۸۵۰۰ تومان افزایش داده است. این افزایش قیمت ارز ترجیحی مشابه اقدامی است که دولت رئیسی در سال ۱۴۰۰ برای افزایش ارز ۴۲۰۰ تومانی انجام داد که منجر به یک شوک اقتصادی و ابر تورم شد.

حال در این وضعیت، مجمع تشخیص مصلحت نظام، هفته گذشته، در جریان بررسی مغایرت بودجه با سیاست‌های کلی، با افزایش نرخ ارز ترجیحی در بودجه ۱۴۰۴ مخالفت کرد. هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام، افزایش نرخ ارز ترجیحی کالاهای اساسی در بودجه سال ۱۴۰۴ را در تضاد با سیاست‌های ثبات ارزی برنامه هفتم توسعه تشخیص داده و معتقد است ارز ترجیحی کالاهای اساسی باید ثابت بماند.

به گفته محسن زنگنه، ثبات نرخ ارز که در بند ۲ سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه مورد تأکید قرار گرفته، مبنای ایراد هیأت عالی نظارت مجمع به افزایش نرخ ارز ترجیحی است زیرا به‌عقیده اعضای هیأت عالی نظارت، چنین افزایشی نه‌تنها موجب ثبات بازار ارز نمی‌شود بلکه تعادل قیمتی در کالاهای اساسی و واسطه‌ای را به‌طور جدی به مخاطره می‌اندازد.

اکنون با ایرادات مجمع تشخیص مصلحت نظام بر بودجه ۱۴۰۴ از منظر معیشت مردم؛ این بودجه باید دوباره در مجلس و در کمیسیون‌های مربوطه تنظیم شود اما آیا دغدغه نمایندگان مجلس معیشت مردم است یا مواردی مانند انتصاب ظریف به‌عنوان معاون راهبردی رئیس جمهور، ابلاغ قانون حجاب و...؟!

مخالفت مجمع با افزایش نرخ ارز ترجیحی بر خلاف قانون احکام دائمی بودجه است

این اقدام مجمع تشخیص مصلحت نظام مخالفت عده‌ای، مخصوصا کارشناسانی که موافق افزایش نرخ‌های ارز دولتی و رسیدن آنها به نرخ آزاد هستند، برانگیخت.

عطا بهرامی، کارشناس اقتصادی، در خصوص اقدام کمیسیون امنیت ملی درباره حذف تصمیم دولت مبنی بر حذف ارز ترجیحی به اقتصادآنلاین گفت: بر اساس قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور ارز شناور است.

او افزود: قانون برنامه هفتم هم بر ثبات ارزی تاکید دارد که این امر به معنی تثبیت ارزی و ارز چند نرخی نیست. مجمع تشخیص مصلحت نیز به شکل مستقیم چنین وظیفه‌ای ندارد و اصلاً به آن ارتباطی ندارد. بلکه لایحه دولت است و مجلس هم می‌تواند تا ۵ درصد آن را تغییر بدهد؛ لذا لایحه برنامه بودجه نه با برنامه هفتم توسعه و نه با احکام دائمی برنامه‌ها در تضاد نیست. اگر در مجمع کسانی هستند که نظر کارشناسی دارند که ارز چند نرخی باید باشد این مجوزی برای تغییر لوایح دولت از سمت مجمع نیست. زیرا اولاً که کار مجمع تشخیص مصلحت این نیست که چنین کاری انجام دهد و دوما در تضاد با احکام دائمی است که خود رهبر انقلاب آن را امضا کرده است و قطعا برای آن از مجمع نظر مشورتی خواستند. این اقدام نه از نظر رویه‌ای، نه از نظر سیاست گذاری کلی نظام و نه از کارشناسی پذیرفته نیست. بهرامی تاکید کرد: انتظار جامعه از مجموعه مجمع تشخیص این است که جایی که کار خلاف قانون انجام می‌گیرد ورود کند. مثلا به رهبر انقلاب مشورت بدهند. مثلا بپرسید چرا ارز ترجیحی ایجاد کردید وقتی در قانون، نرخ ارز باید شناور باشد. یا اینکه ما منع واردات غیر تعرفه‌ای نداریم یا اینکه چرا بر خلاف قانون، صادرات محصولات کشاورزی ممنوع است و مجمع باید این جاها ورود کند. اینکه چرا قانون هدفمندسازی یارانه‌ها اجرا نشده است. چرا خصوصی سازی به صورت نمادین اجرا شده و مدیریت باز هم در دست دولت است. مگر اصل ۴۴ را ابلاغ نکردند؟ مجمع تشخیص مصلحت این‌ها را باید مطالبه کند نه اینکه در جایی هم که کار درستی انجام شده مانع ایجاد کند.

در بودجه سال آینده مالیات‌ها را ۴۰ درصد افزایش داده‌اند که اگر از بخش تولید یا مصرف گرفته شود، فشار زیادی به مردم وارد می‌کند اما اگر اخذ مالیات‌ها را به سمت ابرثروتمندانی که فرار مالیاتی هم دارند، یا واحدهای فرهنگی و مذهبی که به صورت قانون و غیر قانونی، سال‌ها از مالیات معاف هستند، ببرند، نفعش بیشتر به مردم می‌رسد تا اینکه دولت بخواهد کمبود درآمد خود را از جیب و سفره مردم تامین کند

قیمت ارز با زندگی و معیشت مردم ارتباط دارد

یک اقتصاددان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، درباره مخالفت مجمع تشخیص با افزایش ارز ترجیحی از ۲۸۵۰۰ تومان به ۳۸۵۰۰ تومان، عنوان کرد: من خودم جزو کسانی هستم که با افزایش قیمت ارز، به این دلیل که باعث افزایش قیمت‌ها می‌شود، مخالفم.

مرتضی افقه با اشاره به اینکه همین ارز ۲۸۵۰۰ تومان را از ۴۲۰۰ تومان به این نرخ رساندند، تاکید کرد: اگر بخواهیم باز نرخ ارز را افزایش دهیم، باز هم تلاطمی در قیمت‌ها، به خصوص در قیمت کالاهای اساسی که مورد استفاده طبقات کم‌درآمد و متوسط است، ایجاد می‌شود و تورمی در پی خواهد داشت.

او یادآور شد: وقتی ارز ۴۲۰۰ تومانی حذف شد، بسیاری ادعا کردند که این سیاست تورمی ایجاد نمی‌کند و تنها قیمت چند کالا را افزایش می‌دهد در حالی که تورم شدیدی ایجاد کرد و تورم مواد غذایی حتی به ۷۰ درصد رسید.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: از طرفی هم دولت به دلیل اینکه با یک خزانه خالی مواجه شده دنبال اینست که منابعی پیدا کند، اما اگر به جای افزایش قیمت ارز، که با زندگی و معیشت مردم ارتباط دارد، دنبال منابع دیگری باشد، مناسب‌تر است.

جلوی معافیت‌ها و فرارهای مالیاتی گرفته شود

افقه اظهار کرد: دلیل ایرادات مجمع به بودجه و ارجاع دوباره آن به مجلس، مغایرت آن با سیاست‌های کلی نظام و دغدغه معیشت مردم بوده

یکی از دلایل کسری بودجه دولت‌ها به عدم تحقق درآمدهای نفتی و مالیاتی و همچنین بودجه غیر شفاف نهادهای خاصی برمی‌گردد که هر ساله از بودجه عمومی کشور تغذیه می‌شوند؛ هر چند که دولت چهاردهم قول شفافیت داده اما تاکنون اراده‌ای برای شفافیت و جلوگیری از ریخت‌وپاش این نهادهای خاص از خود نشان نداده است

یک اقتصاددان: دلیل ایرادات مجمع به بودجه و ارجاع دوباره آن به مجلس، مغایرت آن با سیاست‌های کلی نظام و دغدغه معیشت مردم بوده است، حال آنکه مجلسی‌ها دغدغه معیشت مردم را ندارند؛ به خصوص اینکه سال‌های آخر کار نمایندگان هم هست، اقدامات آنها تنها ژستی برای کسب رای برای دوره بعدی است

است، حال آنکه نکته مهم اینست که مجلسی‌ها هم دغدغه معیشت مردم را ندارند. او افزود: به خصوص اینکه سال‌های آخر کار نمایندگان هم هست، اقدامات آنها تنها ژستی برای کسب رای است و این اقدام هم بعید است از منظر معیشت مردم باشد و بیشتر ژستی است برای کسب رای در دوره بعدی.

این تحلیلگر مسائل اقتصادی درباره دیگر موارد بودجه ۱۴۰۴ بیان کرد: در بودجه سال آینده مالیات‌ها را ۴۰ درصد افزایش داده‌اند که اگر از بخش تولید یا مصرف گرفته شود، فشار زیادی به مردم وارد می‌کند.

افقه در نهایت خاطرنشان کرد: اگر اخذ مالیات‌ها را به سمت ابرثروتمندانی که فرار مالیاتی هم دارند یا واحدهای فرهنگی و مذهبی که به صورت قانونی و غیر قانونی، سال‌ها از مالیات معاف هستند، ببرند، نفعش بیشتر به مردم می‌رسد تا اینکه دولت بخواهد کمبود درآمد خود را از جیب و سفره مردم تامین کند.

بودجه غیر شفاف نهادهای خاص قطع شود

کسری بودجه یکی از آن دلایلی است که دولت به بهانه آن خواهان حذف برخی اقدامات حمایتی خود مانند یارانه به ارز یا سوخت، است. دولت استدلال می‌کند که دیگر منابعی برای این پرداختی‌ها ندارد و اگر بخواهد این پرداخت‌ها را ادامه بدهد، با یک کسری بودجه بزرگ مواجه می‌شود که جبران آن از طریق چاپ پول و افزایش نقدینگی است و به استدلال دولتمردان این کار به تورمی می‌انجامد که دیگر در آن نفعی برای کسی نیست.

اما کسری بودجه یک حقیقت آشکار در اقتصاد ایران است و هر ساله دولت با کسری بودجه‌های هزار میلیارد تومانی مواجه است اما یکی از دلایل کسری بودجه، عدم تحقق درآمدهای نفتی و مالیاتی است. درآمدهای نفتی که چندسالی است تحت تاثیر تحریم‌ها قرار گرفته با روی کار آمدن ترامپ کمتر نیز می‌شود از این رو دولت باید برای حل مشکلات تحریم به فکر راهکارهای سیاسی باشد. ظرفیت اخذ مالیات هم از مردم، حقوق‌بگیران، مشاغل و صنایع تمام شده و مالیات بیشتر به منزله فشار بیشتر و حتی راهزنی است. پس دولت در اینجا هم باید به فکر کاهش معافیت‌های مالیاتی غیرضروری و جلوگیری بیشتر از فرارهای مالیاتی باشد. قابل توجه است که عمده این معافیت‌ها و فرارهای مالیاتی متعلق به ثروتمندانی است که هیچ نیازی به این معافیت‌ها ندارند و تنها برخی ملاحظات سیاسی را چتر حمایتی خود کرده‌اند.

واما بخش مهمتر کسری بودجه به بودجه برخی نهادهای خاص برمی‌گردد که هر ساله از بودجه عمومی کشور تغذیه می‌شوند؛ هرچند که دولت چهاردهم قول شفافیت داده اما تاکنون اراده‌ای برای شفافیت و جلوگیری از ریخت‌وپاش این نهادهای خاص از خود نشان نداده است.

خبر اقتصادی

سخنگوی سازمان هدفمندی یارانه‌ها:

یارانه نقدی قطع نمی‌شود

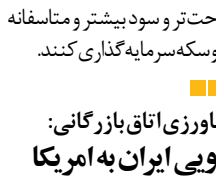

به گفته سخنگوی سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها با اشاره به تداوم شناسایی خانوارهای پر درآمد به مانند سالهای گذشته، گفت: پرداخت یارانه نقدی و معیشتی برای خانوارهای مشمول در دهک‌های ۱-۹ همچنان برقرار بوده و ادامه خواهد داشت. به گزارش تسنیم، طیبه حسینی با بیان اینکه از ابتدای استقرار دولت چهاردهم، پرداخت یارانه نقدی و معیشتی به خانوارهای مشمول در زمان‌های مقرر و با رعایت قوانین و مقررات انجام شده است، گفت: در اجرای مصوبات مجلس شورای اسلامی، شناسایی خانوارهای پردرآمد همواره در دستور کار همه دولت‌ها قرار داشته است.

رئیس کمیسیون عمران مجلس:

از چینی‌ها در اجرای پروژه‌های عمرانی چیزی ندیده‌ایم

رئیس کمیسیون عمران مجلس گفت: تا امروز ظرفیت خاصی از چینی‌ها در اجرای پروژه‌های عمرانی در کشورمان ندیده‌ایم. ما در پروژه قطار سریع‌السیر تهران به اصفهان با چینی‌ها توافقاتی داشتیم، اما در عمل هیچ اتفاقی نیفتاد. از این رو باز هم تاکید دارم که بگویم ظرفیت مهندسان ایرانی بسیار بالاست و کم و کسری در این رابطه وجود ندارد و فقط نیاز بود به این افراد باسواد و خوش‌ذوق بیشتر میدان می‌دادیم. به گزارش اقتصاد۲۴، محمدرضا ضرابی کوچی با اشاره به اینکه ما حتی در جذب سرمایه‌های داخلی هم مشکل داریم و نتوانستیم انگیزه لازم را ایجاد کنیم، تصریح کرد: متاسفانه ساختمان‌سازی در شرایط فعلی با پیچیدگی‌هایی که دارد و سودی که در انتهای کار برای بخش خصوصی باقی می‌گذارد، سرمایه‌گذاران را خیلی ترغیب به ساخت و ساز نمی‌کند و بسیاری از آن‌ها ترجیح می‌دهند در بازارهایی که کار راحت‌تر و سود بیشتر و متاسفانه غیرمولد است، مثل بازار ارز، طلا و سکه سرمایه‌گذاری کنند.

رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی:

فروش گیاهان دارویی ایران به امریکا تحریم است

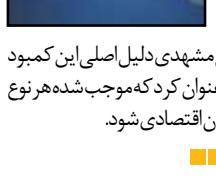

رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی ایران گفت: سالانه ۶۵۰ میلیون دلار گیاه دارویی از ایران صادر می‌شود که ۳۲۰ میلیون دلار آن برآمده از صادرات زعفران است، صادرات پسته نیز با رعایت الزاماتی همچنان تداوم دارد. محمدعلی رضایی ادامه داد: از آنجا که گیاهان دارویی از جمله زعفران در گروه مواد غذایی قرار می‌گیرند، صادرات آنها مشمول تحریم‌ها نمی‌شود و صادرات آن از ایران تنها به مقصد امریکا تحریم است بنابراین صدور این کالاها در بسته‌بندی و با برند ایرانی هم مقدور است با این حال صادرات این اقلام هم مانند دیگر کالاها از ایران بیش از هر چیز با مشکل بازگشت ارز روبه‌رو است و این مشکل در تجارت با اروپا بیش‌تر از مقاصد دیگر خود را نشان می‌دهد.

مدیرعامل توانیر:

سال آینده ۲۴ هزار مگاوات کمبود برق خواهیم داشت

مدیرعامل شرکت توانیر گفت: تابستان امسال ۲۰ هزار مگاوات ناترازی برق داشتیم و در صورت ادامه این روند، سال آینده ۲۴ هزار مگاوات کمبود برق خواهیم داشت. به گزارش خبرگزاری مهر، مصطفی رجبی مشهدی دلیل اصلی این کمبود را تعرفه‌های ارزان برق در کشور عنوان کرد که موجب شده هر نوع کسب و کار و فعالیتی در کشورمان اقتصادی شود.

معاون وزیر نیرو خبر داد:

تسهیلات ۵ میلیارد دلاری صندوق توسعه ملی برای تجدیدپذیرها

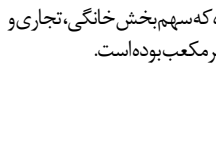

اعطای تسهیلات ۵ میلیارد دلاری صندوق توسعه ملی برای توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر آغاز شده است. به گزارش تسنیم، محسن طرزطلب، رئیس سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق ایران و معاون وزیر نیرو، در این خصوص اظهار کرد: اعطای این تسهیلات تا سقف ۵ میلیارد دلار ادامه دارد و برای هر پروژه‌ای که اقدامات اولیه از جمله مدارک بانکی آنها تکمیل شود، با ارائه مدارک به صندوق، تسهیلات مربوطه به آن پروژه تعلق می‌گیرد. گفتنی است مهرماه امسال بود که یکی از اعضای هیأت عامل صندوق توسعه ملی از تصویب اعطای تسهیلات این صندوق برای توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر به بخش خصوصی تا سقف ۵ میلیارد دلار خبر داده بود.

سخنگوی شرکت ملی گاز:

سهم بخش خانگی در مصرف گاز به ۷۵ درصد رسید

سخنگوی شرکت ملی گاز ایران از مصرف ۶۳۵ میلیون مترمکعب گاز شیرین در بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء با سهم ۷۵ درصدی از کل گاز تحویلی به شبکه سراسری خبر داد. به گزارش ایلنا، حسن موسوی با اشاره به افزایش مصرف گاز بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء در روز گذشته (۱۳ دی) بیان کرد: ۷۵ درصد از مجموع گاز طبیعی تحویلی به شبکه سراسری در این بخش مصرف شده که در مقایسه با روز مشابه پارسال ۲۰ درصد افزایش داشته است. او درباره کل گاز شیرین تزریقی به شبکه سراسری کشور افزود: دیروز ۸۴۹ میلیون مترمکعب گاز شیرین تولید شده که سهم بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء از آن ۶۳۵ میلیون مترمکعب بوده است.

گفت و گو

یک اقتصاددان:

افزایش نرخ ارز، حاصل انباشت تورمی چندسال اخیر است

یک اقتصاددان معتقد است اصلاحات ارزی دولت پس از ۷ ماه آثار مثبت خود را نشان می‌دهد و ضمن اینکه نرخ ارز روزهای اخیر حاصل انباشت تورمی دو سه سال اخیر و اشتباهاتی است که در سیاست‌های ارزی در دوره قبل اتخاذ شده بود.

علی مروی در گفت‌وگو با اقتصادآنلاین، اظهار کرد: نرخ واقعی ارز، نرخی است که در یک بازار بدون مداخلات قیمتی تعیین می‌شود. یعنی اگر هر بازاری که قرار باشد راه بیافتد و بانک مرکزی بخواهد برایش سقف نرخ تعیین کند، عملاً دیگر بازار نیست و تبدیل به یک سامانه می‌شود و مرجعیت خود را در ذهن فعالان اقتصادی و مردم از دست می‌دهد. اتفاقی که متاسفانه در سالیان اخیر خصوصاً بعد از سال ۹۷ رخ داد این بود که کلاً سیاست گذار وجود بازار آزاد را کلاً نفی کرد. به این ترتیب که بانک مرکزی هر نوع مبادله در بازار آزاد اعم از مبادله و خرید و فروش را قاچاق اعلام کرد. این باعث شد که بازار رسمی به بیرون مرزها منتقل شود. سامانه‌ای هم که زمانی اسمش نیما بود و بعد به مرکز مبادله ارز و طلا تغییر نام داد، چون بانک مرکزی در آن سامانه تاکید داشت نرخ را پایین‌تر از نرخ بازار قرار بدهد، عملاً در نرخ‌های پایین همیشه تقاضا خیلی بیشتر از عرضه بود.

او افزود: در این شرایط خیلی از صادرکنندگان به انواع روش‌ها متوسل می‌شوند که ارز خود را به آن بازار نیاورند و حتی میزان صادراتشان را کمتر از میزان واقعی گزارش کنند. مثلاً یا قیمت هر واحد کالا را که می‌فروشند، در سامانه کمتر گزارش کنند یا میزان صادرات را کمتر اعلام کنند. حتی برخی ممکن است ترجیح بدهند صادراتشان را از کانال‌های غیر رسمی یا قاچاق انجام دهند. اما برخی نیز ممکن است کار صادرات را کلاً رها کرده و این موجب کاهش صادرات شود. از طرف دیگر تقاضا برای واردات با مزیتی که در سامانه نیما بود خیلی زیاد می‌شد چرا که همه تمایل دارند با نرخ پایین ارز واردات انجام دهند. اما چون عملاً ارز در بازار داخل کشور به همان نرخ بازار آزاد فروخته می‌شود، حتی اگر فرض کنیم برخی کالاها با نرخ ارز پایین‌تر وارد شوند، چون این مابه‌التفاوت قابل توجهی بین قیمت آن کالا در داخل و بیرون کشور ایجاد می‌کند ممکن است منجر به افزایش قاچاق شود. قاچاق عملاً قیمت بازار داخل را هم به قیمت بین المللی نزدیک می‌کند. یعنی الان ما به همین خاطر، افزایش قاچاق دارو، قاچاق آرد و... داریم. ضمن اینکه بنا به اذعان دولت سامانه هوشمند هم مانع از گسترش قاچاق نشد.

این کارشناس مسائل اقتصادی تصریح کرد: بالا رفتن نرخ ارز در این روزها، به دلیل تبعات انباشت تورمی در دو سه سال اخیر است که بانک مرکزی با زور رانت ارزهای دولتی سعی می‌کرد بازار ارز را تثبیت کند. در صورتی که ما تورم ۴۰ - ۵۰ درصدی داشتیم و آن تورم انباشت شده باید تخلیه شود. پیش‌بینی همه ما این بود که نرخ ارز حتماً بالا می‌رود. مادامی که دولت اصلاحات ارزی را به تاخیر بیندازد و اصلاحات انرژی را انجام ندهد، حتی ممکن است این نرخ بالاتر برود و به بالای ۹۰ هزار تومان یا حتی به ۱۰۰ هزار تومان برسد. پس ما یک افزایش نرخ داریم که در اثر حماقت‌ها و اشتباهاتی بوده که در این دو سه سال مجدداً مرتکب شدیم و آن را نباید به پای این بگذاریم که اگر بانک مرکزی الان اصلاحات ارزی انجام می‌دهد بگوییم این تبعات اصلاحات ارزی است. اصلاحات ارزی الان ثمراتش برای بعد از شش هفت ماه آینده است، بعد از آن زمان تازه دولت و بانک مرکزی قدرت پیدا می‌کنند که در واقع بازار آزاد را رسمی را به خوبی راهبری و سیاستگذاری کنند و بتوانند رژیم ارزی شناور مدیریت شده را محقق کنند. پس در کنار اینکه این بازار آزاد را رسمی راه می‌افتد دولت باید به سمت اینکه ارز ترجیحی را هم به مرور حذف کند، برود، اقلام مشمول آن را کاهش بدهد و فاصله آن نرخ با نرخ این بازار آزاد رسمی را کم و کمتر کند. ضمن اینکه باید آن شبکه صرافی‌ها را که از سال ۹۷ منهدم کرده بود را احیا کند و بازار ارزی بین صرافی‌ها را شکل دهد. همینطور مکانیزم مداخله‌اش هم در بازار آزاد رسمی باید مکانیزم حراجی هلندی باشد و به هیچ وجه نباید فروش در زیر نرخ را انجام دهد.

گزارش

نمونه‌ای از اعتراف به ناکارآمدی ساختار دولتی در اداره بنگاه‌های بزرگ اقتصادی؛

«ایران خودرو» در پیچ نهایی محول کردن مدیریت به سهامداران

«ایران خودرو» به ایستگاه آخر واگذاری رسیده است. بزرگ‌ترین مجموعه خودروسازی کشور که پیشتر سهامش از طریق بورس به بخش خصوصی منتقل شده بود، حالا در پیچ نهایی برای محول کردن مدیریت به سهامداران قرار دارد و امیدوار است با تفویض امور از سوی دولت به بخش خصوصی، از پرتگاه مالی فاصله بگیرد.

به گزارش ایلنا، سهام دولت در شرکت‌های ایران خودرو و سایپا پس از سال ۱۳۸۷ و در پی الزام اصل ۴۴ قانون اساسی در بورس عرضه شد. جان‌مایه این قانون، اعتراف به ناکارآمدی مدیریت و ساختار دولتی در اداره صنایع و بنگاه‌های بزرگ اقتصادی و واگذاری امور به مردم بود. اما ایران خودرو چگونه واگذار شد؟ اگرچه هدف قانونگذار از اصل ۴۴ و انتقال‌های متعاقب آن کاهش تسلط دولت بر بنگاه‌های صنعتی و اقتصادی و سپردن امور به دست بخش خصوصی بود اما بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، دولت از طریق شرکت‌های وابسته به خود (۱۹ درصد) همچنین ایجاد یک نظام سهام‌داری چرخه‌ای در شرکت‌های خودروسازی (۲۴ درصد) سهام ایران خودرو را خریداری کرد. به این ترتیب بود که دولت با وجود دار ابودن فقط ۵ درصد سهام به صورت قانونی، به‌واسطه دور زدن اصل ۴۴ و خرید سهام در هیات مدیره دست بالاتر را حفظ کرد و در این سال‌ها با انتصاب مدیران عملا مرکز فرماندهی و تصمیم‌گیری در این مجموعه را در اختیار و کنترل خود نگه داشت. رویکردی که مانع واگذاری ایران خودرو به معنای حقیقی و قانونی شد و شرایط امروز را به بزرگ‌ترین مجموعه خودروسازی کشور تحمیل کرد. سهامدار عمده ایران خودرو که بیش از ۳۰ درصد از سهام این شرکت را خریداری کرده، کنسرسیومی است که پیشتر در بخش قطعه‌سازی و خودروسازی فعال بود. با این تفاوت که دولت سهام تودلی ایران خودرو را با استفاده از اموال ایران خودرو خریداری کرد، اما بخش خصوصی با پرداخت پول از جیب خود و نه جیب مردم ۳۰ درصد سهام این شرکت را خرید.

آیا مدیرانی که منافع‌شان با واگذاری ایران خودرو به بخش خصوصی به خطر می‌افتد، با این تصمیم همراهی خواهند کرد یا مانند چندین و چندسال گذشته برای حفظ صندلی‌های مدیریتی و منافع وابسته به آن، پشت «سپر انسانی» پناه گرفته و برای سود و بهره شخصی، در مسیر واگذاری سنگ‌اندازی می‌کنند؟ افکار عمومی، رسانه‌ها و تحلیلگران امیدوارند پاسخ به بخش اول این سوال مثبت باشد و تمامی مدیران وذی‌نفعان این مجموعه با مقدم دانستن منافع ملی به مطامع شخصی اجازه دهند ایران خودرو به ریل تولید حداکثری، افزایش کیفیت محصولات و سوددهی بازگردد. اما اگر معدود مدیران دولتی یا افرادی که منافع شخصی‌شان در گرو حضور پشت میزهای مدیریتی این مجموعه است، قصد مانع‌تراشی از طریق اشاعه اکاذیب، شبهه‌افکنی و به فرمایش رهبر معظم انقلاب اسلامی ایجاد ترس و اضطراب در دل مردم داشته باشند از دستگاه‌های نظارتی و قضایی انتظار می‌رود در راستای عمل به وظیفه ذاتی خود جلوی باج‌خواهی‌ها و مانع‌تراشی‌های مخالف منافع ملی بایستند. یعنی قانون اجرا شود نه مساعدتی شود و نه حمایتی نیاز است.